

LAURA GUERRERO

Escala nadalenca al Naixement. La Sagrada Família ahir va instal·lar una escala perquè els barcelonins puguin acostar-se al conjunt escultòric del

Naixement, situat a la façana que porta el mateix nom. La basílica recupera, així, una antiga tradició que va començar el desembre del 1969 i que

feia uns quants anys que no es duia a terme. Les escales, d'accés gratuït, estaran obertes fins demà de sis a vuit del vespre.

SILVIA ANGULO / ÓSCAR MUÑOZ
Barcelona

La Sagrada Família és molt més que un edifici. La seva figura imponent i sempre sorprenent es projecta a l'exterior del temple. Per això és fonamental com es veu a certa distància. A més, queda per construir la que serà la façana principal, la de la Glòria, i que, segons el projecte arquitectònic, serà al carrer Mallorca i quedarà coberta per una gran plaça. Caldrà fer una escalinata d'accés just on ara hi ha diversos blocs d'habitatges. Amb tots aquests ingredients, com s'ordena urbanísticament l'entorn de l'obra més famosa de Gaudí ha estat, és i continuarà sent una qüestió controvertida encallada des de fa dècades que l'alcalde de Barcelona, Xavier Trias, vol resoldre definitivament.

Un estudi encarregat per l'Ajuntament, al qual ha tingut accés *La Vanguardia*, planteja vuit solucions, amb variants dife-

Un embolcall per al temple

● Un estudi encarregat per l'Ajuntament proposa vuit maneres d'urbanitzar l'entorn de la Sagrada Família, un tema que l'alcalde Trias vol desencallar aquest mandat

rents, a aquest afer enquistat. Les propostes són molt diverses: deixar les coses com estan, amb la qual cosa les preocupacions dels veïns avui afectats passarien a millor vida; obrir una àmplia avinguda que condueixi des de la façana principal fins a la Diagonal, tal

com preveu en el vigent Pla General Metropolità (PGM), cosa que permetria fer un gran aparcament subterrani i obrir una àrea comercial vinculada al monument; i recuperar la idea original de plaça estrellada amb el temple al mig que va idear Gaudí

i que assegura les millors vistes possibles del conjunt des de qualsevol angle.

L'interès de Xavier Trias per la futura entrada monumental a la Sagrada Família, una actuació que, a més de ser vital per realçar el conjunt tal com es mereix, po-

dria resoldre el problema dels autocars turístics i generar nova activitat comercial, no és nou. Poc després de prendre possessió com a alcalde, el 2011, va manifestar la voluntat d'establir les bases de la intervenció abans no s'acabi aquest mandat, el 2015. Fa dues setmanes, l'alcalde va tornar a dir que fóra bo prendre una decisió com més aviat millor, però la va deixar en mans del patronat del temple.

En tot cas, segons ha repetit diverses vegades Trias mateix, és imprescindible que l'Ajuntament de Barcelona, el patronat i els veïns afectats pactin les condicions i que la junta constructora assumeixi el cost econòmic de l'operació. "El temple sap que estem oberts a col·laborar i a buscar solucions", va manifestar l'alcalde en les últimes declaracions que va fer sobre això. Aquesta predisposició sembla que no són només paraules. L'àrea municipal de

CONTINUA A LA PÀGINA SEGÜENT >>

UN EMBOLCALL PER AL TEMPLE LES SOLUCIONS URBANÍSTIQUES PER A L'ENTORN DE LA SAGRADA FAMÍLIA

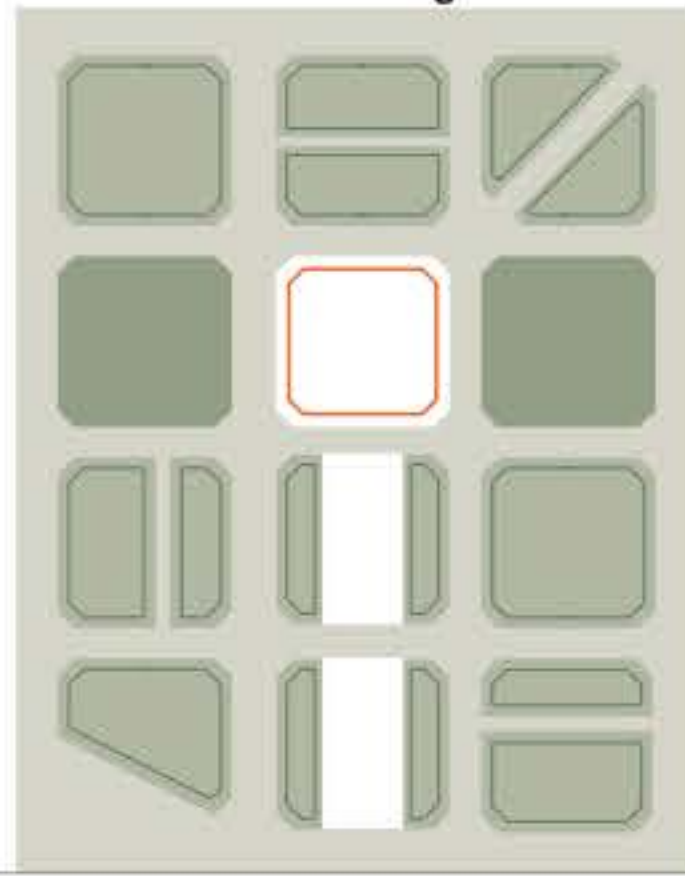
Vuit dibuixos
per a l'entorn
de la basílica

Les vuit propostes d'ordenació urbanística de l'entorn de la Sagrada Família tenen diferents graus d'afectació sobre edificis actualment construïts.

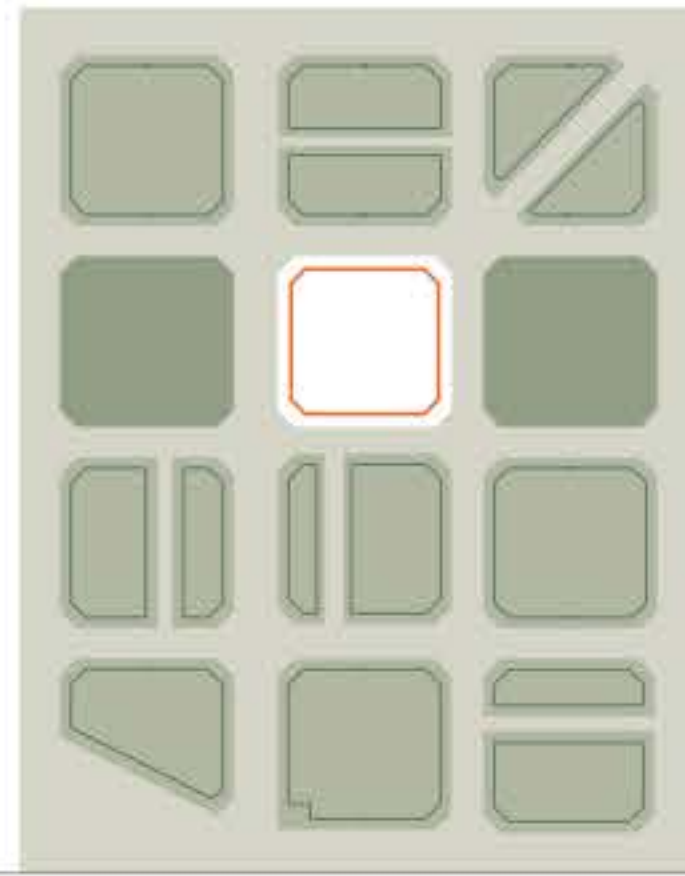
L'Ajuntament vol consensuar amb els responsables del temple i els veïns una solució abans que finalitzi el mandat, la primavera del 2015.

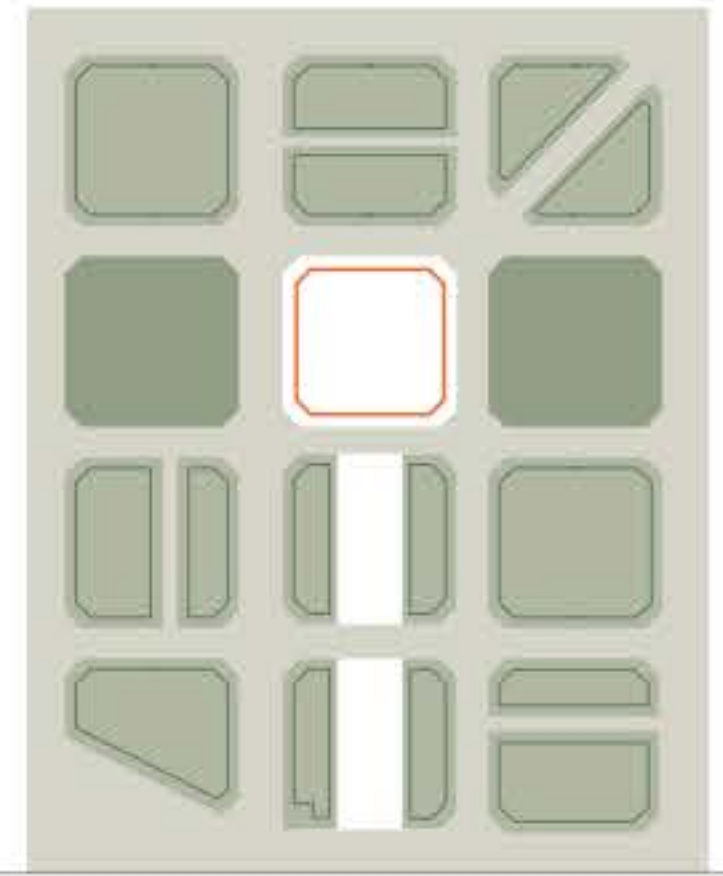
1. PLA VIGENT
El PGM preveu una franja de 60 m d'ample que pot ser zona verda des de Mallorca fins a Aragó

2. DEIXAR-HO COM ESTÀ
El projecte representaria desafectar els habitatges i no fer res

3. PASSEIG DISCRET FINS A ARAGÓ
Igual que la primera proposta però amb un passeig més estret

FONT: Google Earth i elaboració pròpia

Perímetre amb opcions

» VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

Hàbitat Urbà va encarregar a finals de l'any passat un informe independent que aportí llum i perspectiva sobre l'assumpte. El treball, dut a terme per l'Estudi Massip-Bosch Arquitectes, ha costat 18.000 euros.

En aquest document hi ha vuit dibuixos (vegeu les seves reproduccions al gràfic superior). Un és el que fixa el planejament vigent. Davant la façana de la Glòria, la que donarà al carrer Mallorca, neix una franja de 60 metres d'ample, equivalent a la del passeig de Gràcia, que arriba fins al carrer Aragó. Així, l'entrada principal de la basílica es podria veure a gran distància, des de la Diagonal, ja que en aquest final ja hi ha un espai obert, la plaça Pablo Neruda. Aquesta solució

PGM per descartar la franja pública abans esmentada de manera que els edificis construïts deixarien d'estar afectats per aquesta obra. Així, les façanes laterals del Naixement i de la Passió actuarien com les entrades principals de la basílica –així passa en l'actualitat– ja que són les que tenen davant dues places que permeten la concentració i accés de grans quantitats de visitants.

Les propostes 3 i 4 són variants de la primera. En totes dues el nou passeig davant la façana de la Glòria és més estret que en el planejament actual. Coincidiria, d'una banda, amb el passatge de la Font, i per l'altre, mantindria la mateixa distància edificable des de Marina, la qual cosa facilitaria l'operació. Així, el nombre d'edificis afectats seria més baix que en la solució avui

prevista en el PGM. En la proposta 3, aquesta franja arribaria fins a Aragó, i en la 4, menys ambiciosa i també menys traumàtica per als veïns, fins a València.

La cinquena solució descrita en l'estudi és amb la que van treballar durant un temps els arquitectes del temple. Té més impacte sobre el que està construït avui a l'entorn. Es tracta de convertir les dues illes completes

que uneixen la façana de la Glòria amb la Diagonal en zones verdes, a imatge del que ja hi ha als laterals (places de la Sagrada Família i de Gaudí, estrenades el 1928 i el 1980, respectivament) però amb el doble de superfície, la qual cosa realçaria aquesta futura entrada a la basílica en la seva condició de principal. L'opció 6 és la mateixa que la cinquena però només afecta una illa, amb

EL PRECEDENT

Hereu va negociar amb la Sagrada Família però no va aconseguir cap acord

LA CONDICIÓN

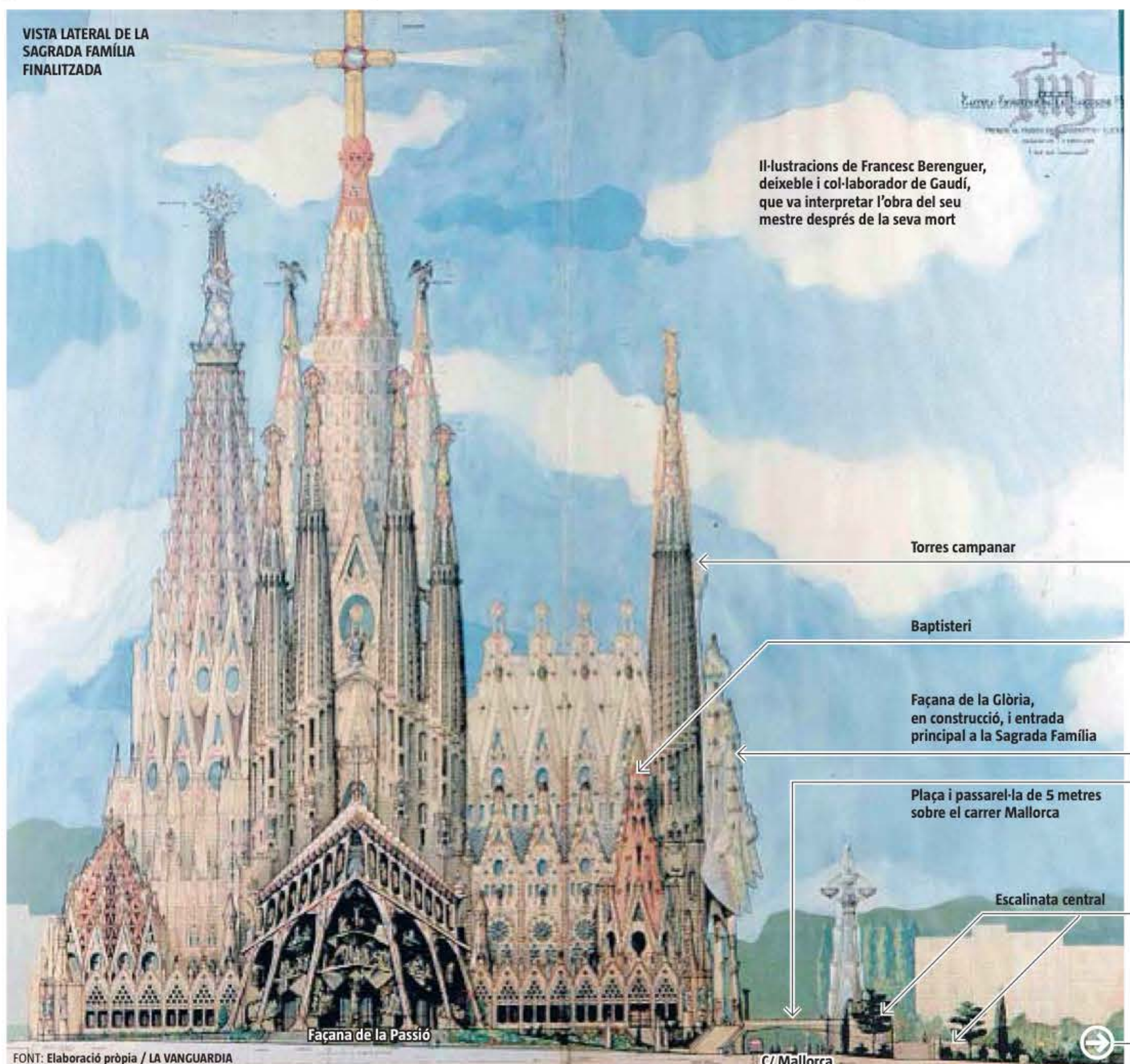
L'Ajuntament busca un pacte amb el patronat i amb els veïns

EL COST

L'actuació s'ha de pagar amb fons del temple i de la mateixa operació

obliga a fer caure dues illes edificades, en les quals hi ha centenars d'habitatges, comerços i tallers, a més de construccions abandonades. El PGM defineix aquest espai com 17/6, que indica que és susceptible de convertir-se en zona verda. Aquesta és l'opció en la qual treballen els responsables de les obres de la Sagrada Família i la preferida per l'Ajuntament, almenys fins ara.

La segona possibilitat és la més senzilla de totes: deixar les coses com estan; és a dir, modificar el

FONT: Elaboració pròpia / LA VANGUARDIA

C./Mallorca

Il·lustracions de Francesc Berenguer, deixeble i col·laborador de Gaudí, que va interpretar l'obra del seu mestre després de la seva mort

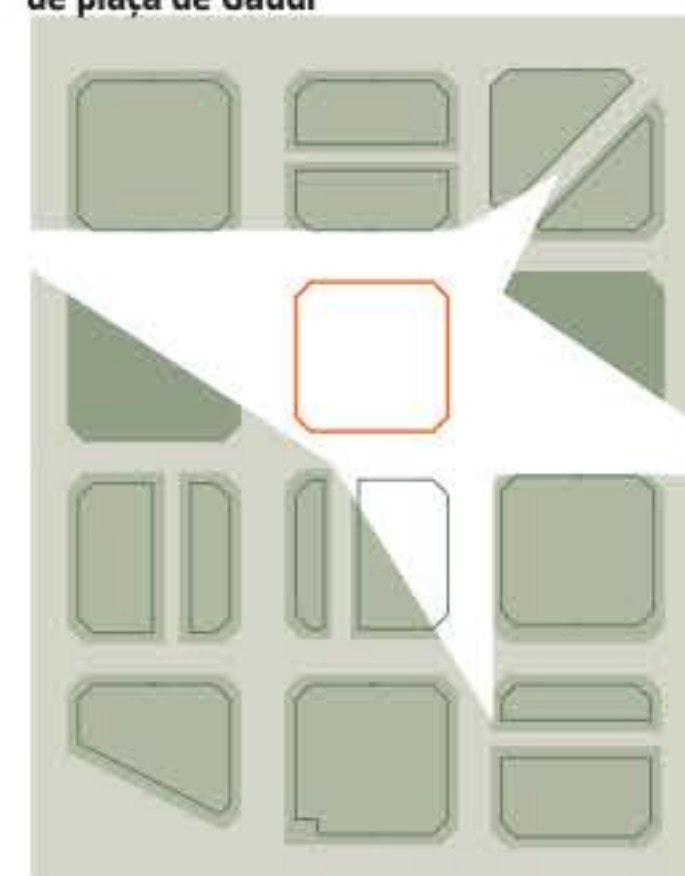
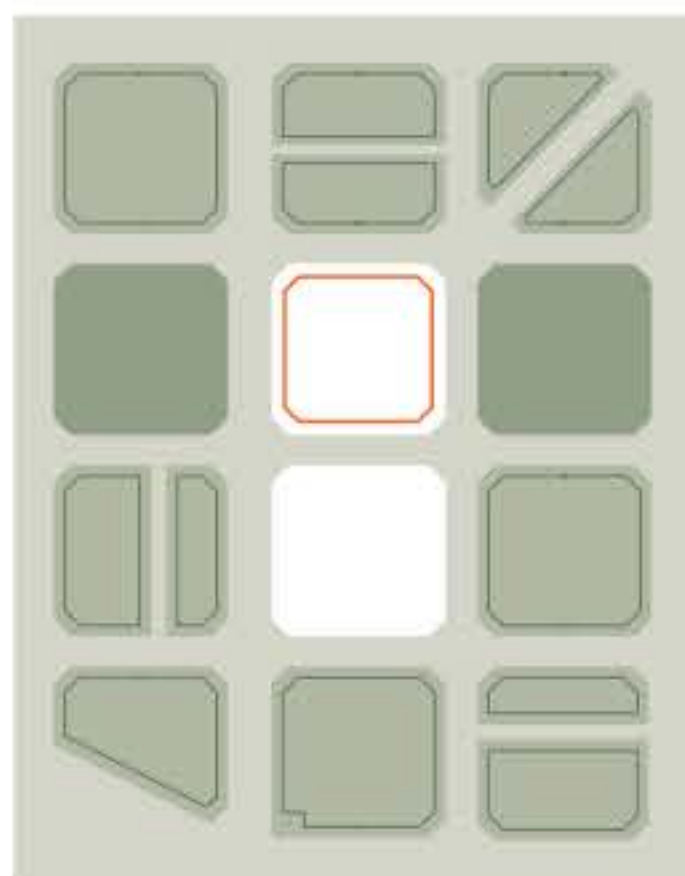
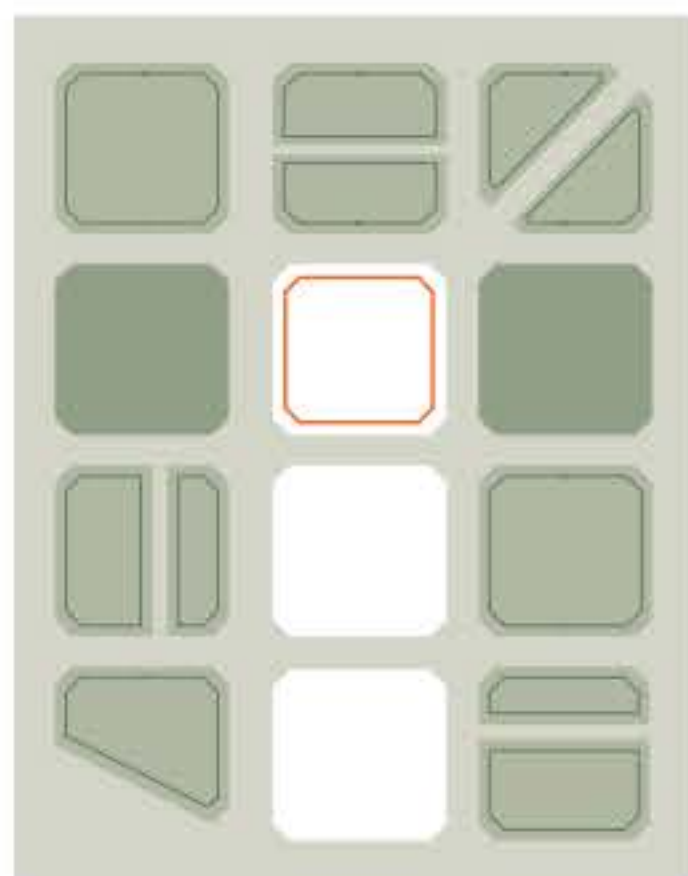
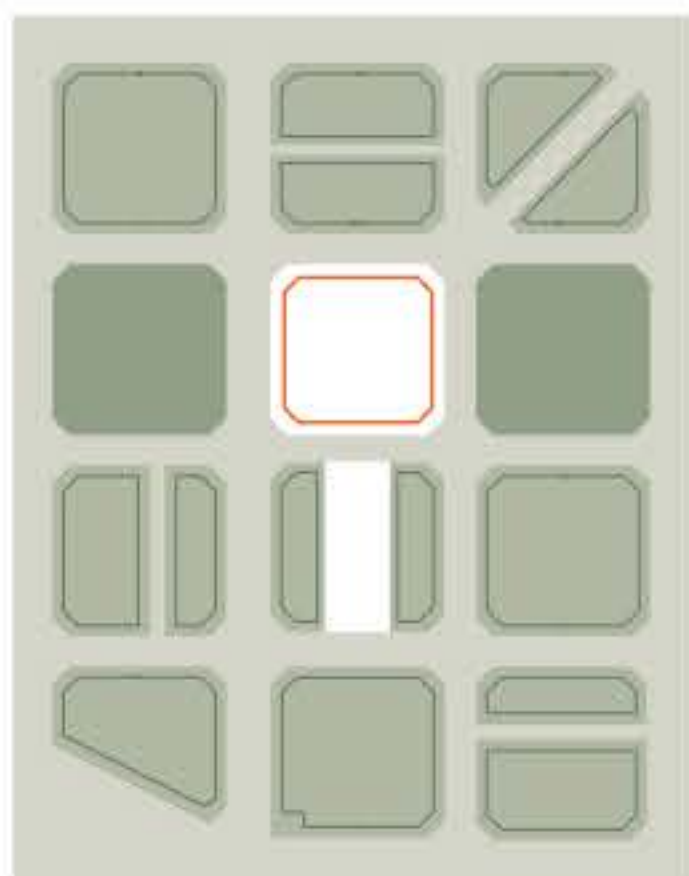
4. PASSEIG DISCRET FINS A VALÈNCIA
Una variant de la proposta anterior amb menor afectació sobre els habitatges

5. UNA GRAN RAMBLA FINS A ARAGÓ
L'actuació més agressiva, que comporta fer caure dues illes de l'Eixample

6. UNA PLAÇA FINS A VALÈNCIA
Variant de l'anterior de menor longitud

7. L'ESTRELLA DE GAUDÍ
Idea original de l'arquitecte per garantir les millors perspectives de la basílica

8. VARIACIÓ DE LA IDEA DE GAUDÍ
Proposta menys agressiva i que continuaria el camí del projecte de plaça de Gaudí

LA VANGUARDIA

la qual cosa aquest pòrtic tindria davant un tractament urbanístic similar al dels pòrtics laterals.

La idea original de Gaudí, la que sempre va defensar, sense èxit, davant l'Ajuntament, era molt diferent a la que es va planejar finalment. Ell va pensar en una plaça estrellada, primer de vuit puntes i després de quatre, amb el temple al mig. Aquesta disposició era, al seu entendre, la millor per aconseguir l'òptima perspectiva lateral de l'edifici des de tots els punts de vista. Així, les seves 18 torres serien visibles des de qualsevol angle. Aquesta disposició queda recollida en la proposta 7 de l'estudi, que inclou la desaparició de les

actuals places laterals de la basílica per integrar-les a l'estrella.

L'últim disseny de l'informe és una adaptació de l'anterior. Bàsicament es tracta de suprimir un dels braços de l'estrella, amb la qual cosa es mantindria en gran part l'esperit de Gaudí. S'asseguraria així la millor perspectiva lateral del conjunt monumental però no des de tots els angles, encara que, fins a cert punt, l'avinguda Gaudí ja compleix amb aquesta funció. La virtut d'aquesta proposta és que es redueix la quantitat d'illes avui edificades que quedarien afectades i es mantindrien les places de la Sagrada Família i de Gaudí. Aquesta seria una de les interven-

cions menys complexes d'escometre.

Les vuit propostes han de servir per prendre una decisió sobre com resoldre l'entorn del temple. Tot està obert, segons les fonts consultades per aquest diari. El que a ningú no se li escapa és l'atractiu que tindria donar al monument més famós i visitat de Barcelona (l'any passat va rebre 3,2 milions de persones) un entorn atractiu. Entre les idees que s'han pensat per al pla vigent hi ha la construcció d'un aparcament sota l'espai públic guanyat als terrenys afectats, un equipament que resoluria una vegada per sempre l'estacionament d'autocars turístics.

L'anterior alcalde, Jordi Heu, ja va abordar aquest problema. El seu equip va mantenir diverses reunions amb els responsables de la Sagrada Família per plantejar-los una operació que permetria aplicar el PGM i obrir el passeig des del carrer Mallorca fins a la Diagonal. El patronat va arribar a posar 30 milions d'euros a sobre de la taula per sufragar les expropiacions, una quantitat que l'Ajuntament va considerar insuficient. Només els edificis amb 99 habitatges, a més de locals comercials, despatxos i quatre plantes de pàrquing, que Núñez i Navarro va construir el 1976 amb permís municipal però en contradicció amb el pla

general metropolità aprovat aquell mateix any, valen molt més, va argüir el govern de la ciutat.

En aquelles converses es preveia que els veïns afectats anirien a un nou edifici d'habitatges que es construiria molt a prop, a l'illa de Mallorca, Marina, Lepant i València, en terrenys propietat d'Aigües de Barcelona sobre els quals l'Ajuntament té una opció de compra. Segons els estudis efectuats en el seu moment per l'Ajuntament, allà podrien allotjar-se tots els residents als blocs que s'haurien de fer caure. La intenció era que el municipi comprés aquests terrenys per cedir-los al patronat de manera que aquest pogués edificar-los. El gruix de l'expropiació se saldaria amb aquest reallotjament. Aquesta part de l'operació continua sent a sobre de la taula.

El colofó a aquest projecte el posaria l'explotació de les noves zones comercials que s'instal·larien en els nous espais que es generin. S'ha estudiat la possibilitat d'obrir una galeria comercial, amb botigues i locals de restaura-

El PSC porta al ple la reforma de l'entorn

■ El ple municipal de Barcelona que se celebra avui abordarà la futura remodelació de l'entorn de la Sagrada Família. El PSC preguntarà a l'alcalde Xavier Trias quins edificis quedarien afectats per la construcció del passeig que, segons el PGM, ha d'anar des de Mallorca fins a la Diagonal, immobles que s'haurien d'enderrocar per poder dur a terme aquesta actuació, sobretot tenint en compte que la finalització de la basílica és prevista per al 2026. La regidora Assumpta Escarp creu que la pregunta que faran en el plenari és pertinent després de les declaracions fetes fa uns dies per l'alcalde, en les quals sostenia la conveniència "de fixar una data per a la demolició dels habitatges". Per això, insta l'Ajuntament a posicionar-se sobre aquesta qüestió. Precisament, el PP també va instar Trias la setmana passada a no ajornar més les decisions sobre la urbanització de l'entorn del temple. El popular Alberto Fernández Díaz va recomanar a Xavier Trias i al patronat asseure's immediatament per fixar un calendari i una estimació del cost de les obres.

EL REALLOTJAMENT

Una finca pròxima podria allotjar els residents dels edificis que cal fer caure

L'APARCAMENT

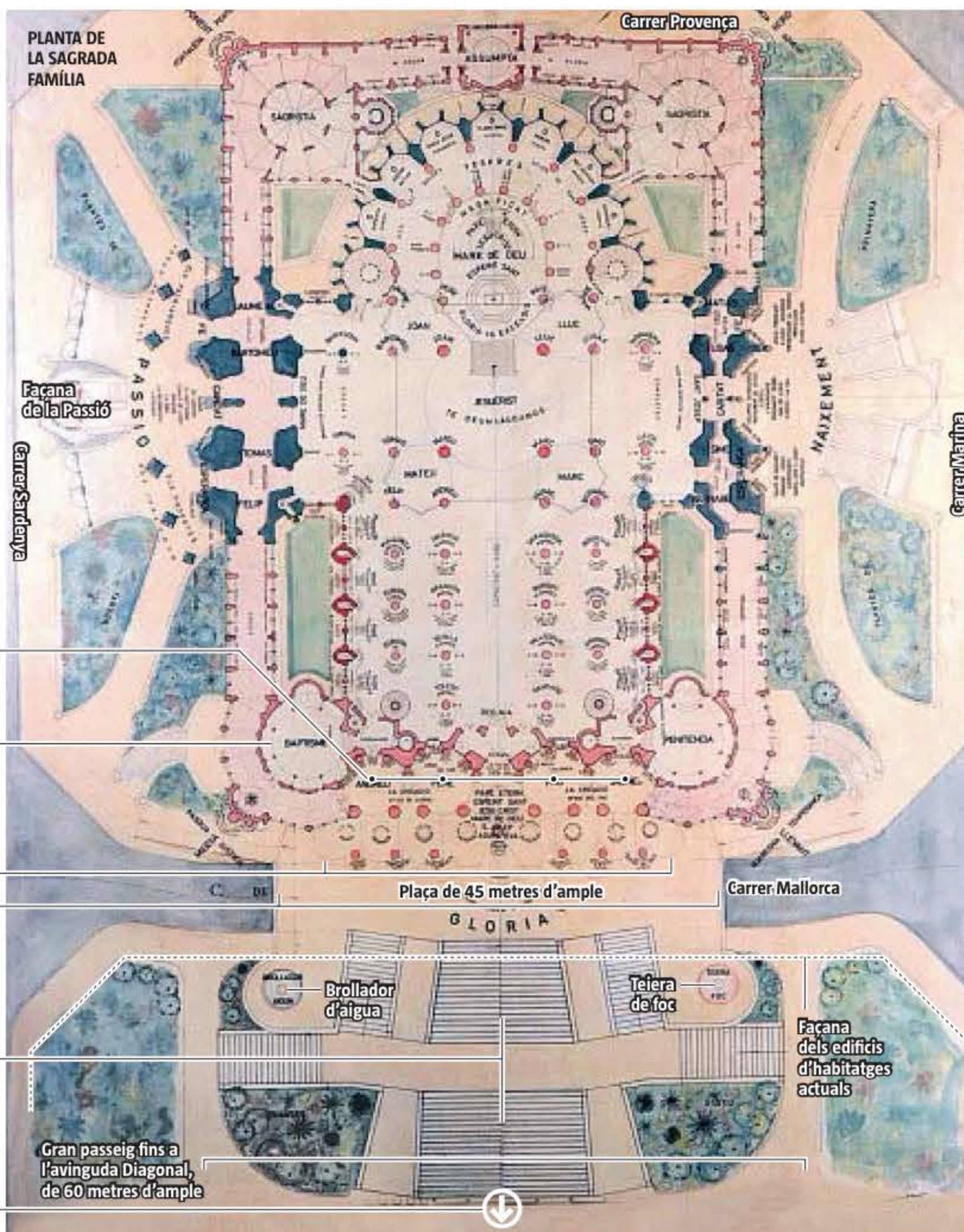
La reordenació permetria construir un pàrquing per a autocars i cotxes

ELS COMERÇOS

La possibilitat d'explotar els nous espais obre noves vies d'ingressos

ció, al subsòl o en els espais que quedin sota l'escalinata d'accés a la façana principal. Aquests establiments, així com l'aparcament, servien per sufragar el cost de la transformació urbanística de l'entorn de la basílica però també beneficiaria la ciutat, ja que es posaria ordre a tota aquesta zona tan caòtica, sempre plena de turistes que provoquen molèsties als veïns i altres persones que passen per allà.●

VOTEU PER LA PROPOSTA D'ENTORN DEL TEMPLE QUE MÉS US AGRADI A lavanguardia.com/encuestas

S'ha de negociar

● La junta constructora de la Sagrada Família i l'Ajuntament proposen obrir el diàleg sobre què cal fer amb l'entorn del temple

SILVIA ANGULO
Barcelona

L'Ajuntament de Barcelona i la junta constructora de la Sagrada Família es van citar ahir, separatament, per començar a desenrollar l'ordenació urbanística de l'entorn de la Sagrada Família. La finalització de les obres es preveu per al 2026 i, tot i que les torres que coronaran la façana de la Glòria podrien dur-se a terme sense grans dificultats mantenint els habitatges del carrer Mallorca afectats pel pla general metropolità (PGM), la situació comença a ser urgent. Les expropiacions que s'haurien de dur a terme són operacions urbanístiques que acostumen a dilatar-se en el temps, ja que necessiten una llarga negociació, un pacte econòmic i s'haurà de garantir el reallotjament dels afectats. Tot això sense tenir en compte els llargs processos urbanístics que seran necessaris per ordenar l'entorn de la basílica. Per això, l'Ajuntament ha començat a moure fitxa i ha encarregat

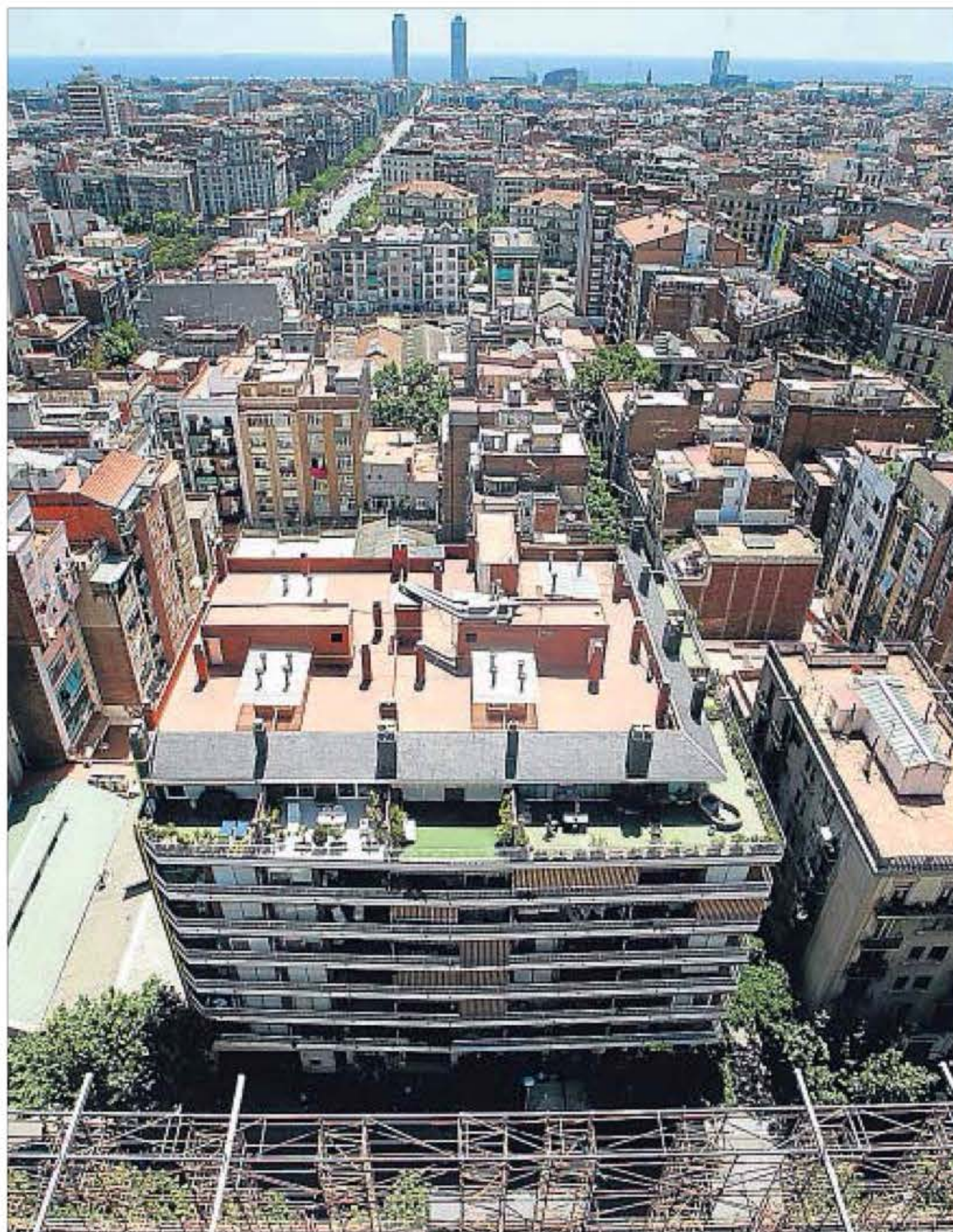
un estudi (avançat ahir per *La Vanguardia*) per abordar diferents escenaris que aportin una mica de llum.

La basílica ha crescut en alçària i en projecció internacional, al mateix temps que ho feia la ciutat al seu voltant. Les vuit propostes encarregades a

La basílica ha crescut en alçària i projecció internacional alhora que ho feia la ciutat al seu voltant

l'equip d'EMBA Estudi Massip-Bosch preveuen des de deixar les coses tal com estan ara, obrir una àmplia avinguda que condueixi des de la façana principal, la de la Glòria, fins a la Diagonal, tal com preveu el PGM, fins a recuperar la idea original.

CONTINUA A LA PÀGINA SEGÜENT >>

ROSER VILALLONGA / ARXIU

El perímetre. Imatge dels habitatges que es van construir davant la façana de la Glòria

CAL NEGOCIAR PROPOSTES PER A L'ENTORN DE LA SAGRADA FAMÍLIA

Solució a tres bandes

>> VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

El tinent d'Hàbitat Urbà, àrea que va encarregar l'estudi, Antoni Vives, va explicar ahir en el ple municipal que l'Ajuntament tenia interès a actualitzar els estudis i propostes per a l'entorn de la basílica, ja que els últims informes que es disposen sobre aquesta qüestió són del 2007. "L'obligació del govern local és preveure actuacions en l'entorn de la Sagrada Família", va dir ahir Vives, en resposta a una pregunta de la regidora socialista del PSC, Assumpta Escarp. Vives va assegurar que l'Ajuntament està disposat a col·laborar amb el temple i, per a això, "oferim solucions racionals per als veïns, el temple i el govern de la ciutat", va assegurar.

Per la seva part, la regidora Escarp va instar l'equip de govern a adoptar una solució sobre tot pels veïns afectats, ja que ha de ser competència de l'Ajuntament i no del temple. No va en-

ELS ESTUDIS

L'últim informe municipal sobre els entorns del temple correspon al 2007

EL CALENDARI

Vives va assegurar que l'Ajuntament treballa en funció del ritme del temple

LA REACCIÓ

EL PSC insta la ciutat a decidir què vol que es faci en aquest espai

trar a valorar la data en la qual es desencallaria el projecte, però sí la conveniència que la solució finalment adoptada la prengui el Consistori. "La ciutat és la que haurà de decidir què vol per a aquest espai", va assenyalar. Els terrenys on s'haurà de construir el passeig elevat que faci accés a l'entrada principal del temple, a la façana del carrer Mallorca, està qualificada de 17/6, espai públic. El regidor d'Hàbitat Urbà va explicar que l'Ajuntament "està treballant en funció del ritme que planteja el temple, que vol tirar endavant la construcció del pòrtic de la Glòria", i va assegurar que ara s'obre un "període de reflexió".

De fet, a les últimes setmanes s'ha accelerat el debat sobre la

possible data i els plans d'urbanització de l'exterior del temple. Veus com la del regidor del PP, Alberto Fernández, van advertir fa uns dies que no es poden ajornar més les decisions. Fins i tot el mateix alcalde, Xavier Trias, es va pronunciar sobre això i va instar el patronat de la basílica a fixar una data per a la demolició dels edificis que ocupen l'espai destinat a l'escalinata del portal de la Glòria i l'esplanada d'accés principal.

Fonts de la Sagrada Família, per la seva part, van explicar que la solució urbanística de l'entorn del temple és una qüestió que s'haurà d'abordar i negociar pròximament amb l'Ajuntament. Un incipient diàleg que corroborarien també fonts municipals. Amb tot, des del temple van assegurar que la basílica es pot acabar sense necessitat de fer caure el centenar d'habitatges que són davant la façana de la Glòria. Allà està previst que s'hi aixequin quatre torres. Els fonaments ja estan construïts, la qual cosa facilitaria la seva edificació.

No seria la primera vegada que el temple s'asseu a negociar amb el govern municipal per buscar una solució urbanística. Ho va fer amb l'anterior alcalde Jordi Hereu, però les converses, al final, no van anar més enllà a causa d'un desacord econòmic pel cost de les expropiacions. En aquesta ocasió, el patronat va oferir 30 milions d'euros, una quantitat considerada insuficient pel Consistori.

El temple ja disposa d'un primer esbós de com quedaria aquest nou espai que arribaria fins a la Diagonal. Així, s'ha previst un passeig elevat d'uns 60 metres d'ample que s'emmarcaria en el pla vigent. Sota l'espai públic guanyat als terrenys afectats es construiria un aparcament i a la part superior una zona comercial en forma de galeries, amb botigues i restaurants.

Els habitatges de Núñez i Navarro es van construir en uns terrenys que es trobaven just davant de la façana de la Glòria. L'Ajuntament va aturar cautelament les obres el 1975 per estudiar si la seva edificació afectava el temple. La junta constructora va al·legar que allà mateix s'havia de construir una escalinata que donaria al pòrtic principal. Un informe de la Comissió del Patrimoni Històric Artístic del Ministeri d'Educació va desestimar aquesta observació, va negar l'autoria de Gaudí sobre aquest accés i va descartar que es malmetés el monument. Les obres es van reprendre el 1976, any en què es va aprovar el PGM que va acabar afectant el terreny.●

Els veïns de l'edifici afectat per la Sagrada Família reclamen una solució definitiva

A l'ombra de la incertesa

LUIS BENVENUTY
Barcelona

Que facin el que sigui, però que ho facin d'una vegada, diuen els inquilins de l'edifici de Núñez i Navarro del carrer Mallorca. La Sagrada Família meravella el planeta sencer, però davant els ulls d'aquests veïns la façana de la Glòria s'aixeca com un gegantí ogre de formigó, com un colós d'afilats ferros punxeguts que no deixa de créixer, que amenaça de devorar les seves cases...

Davant els ulls d'aquests veïns, en aquests moments, les obres de la que es presumeix que serà la gran porta d'entrada al temple mostren l'es-

LA DADA

El web més visitat i més comentat

■ En els últims anys, la Sagrada Família de Barcelona ha superat l'Alhambra de Granada com el monument més visitat d'Espanya (3,2 milions de persones el 2012). Però el temple barceloní també és el lloc d'interès que més nombre de comentaris ha suscitat, segons les dades fetes públiques aquesta setmana per Tripadvisor, que està considerat el primer web de viatges del món.

tampa més inquietant del lloc. "Fa dècades que vivim en la incertesa -diuen al replà del portal de la finca unes quantes senyores grans que es disposen a anar a comprar-. La majoria de veïns vam comprar els pisos fa més de 30 anys, ja ens hem fet més grans, i aquesta situació cada vegada ens fa sentir pitjor. Tota la vida hem estat sota l'ombra d'un imminent desallotjament. I el que fan és robar-nos la pau, el son, la tranquil·litat. Que ens donin un altre pis, aquí al costat, com diu *La Vanguardia*... o que ens deixin en pau per sempre".

Les vuit propostes avançades ahir per aquest diari que s'estudien per acabar d'una vegada per sempre les obres de la Sagrada Família i el seu entorn es redueixen en aquest re-

EL DEBAT SOBRE L'ENTORN DE LA BASÍLICA

SILVIA ANGULO
Barcelona

La Sagrada Família mira ara cap al 2026. Aquell any ha de concloure la construcció del temple i aleshores l'operació urbanística que calgui realitzar a l'entorn hauria d'estar, com a mínim, planificada. És el que pensen els arquitectes consultats per *La Vanguardia*, que consideren urgent que el projecte es consensui com més aviat millor per treure dels llimbs legals uns veïns que fa dècades que viuen afectats pel Pla General Metropolità (PGM). Els seus habitatges van ser construïts a l'espai que Gaudí va destinar a l'escalinata del portal de la façana de la Glòria i l'esplanada d'accés principal.

Aquestes últimes setmanes són moltes les veus que han instat l'Ajuntament i el patronat de la Sagrada Família a arribar a un acord per a l'enderroc d'aquests edificis, si finalment s'opta per aquesta opció. De fet, l'Ajuntament de Barcelona ha encarregat un estudi, del qual va informar *La Vanguardia* divendres passat, a un equip d'arquitectes per buscar una solució per a l'entorn del temple i preveure futurs escenaris. D'aquest informe, han sorgit vuit propostes que van des de deixar les coses tal com estan fins a obrir una àmplia avinguda que arribi fins a la Diagonal o recuperar la idea original de Gaudí de construir una plaça de quatre puntes. Estudiosos de l'obra de Gaudí i arquitectes expliquen la seva opinió sobre com hauria de ser l'exterior del temple. Tots coincideixen que ha de ser un projecte de ciutat, enfocat als veïns i no tant al turisme.

DANIEL GIRALT-MIRACLE

"Un fenomen que està desbordant la ciutat"

"Quan es resolgui el seu entorn, Barcelona acceptarà la Sagrada Família". Així de rotund es mostra Giralt-Miracle, comissari de l'Any Gaudí, qui considera que el fenomen de la basílica i el que representa "estan desbordant la ciutat" i la falta de previsió pot arribar a ser un problema en un futur no gaire llunyà. Per això, insta a resoldre com més aviat millor el planejament urbanístic de manera equitativa abans que conculguin les obres del temple perquè, segons el seu parer, es tracta també d'una qüestió ciutadana que afecta els veïns. Per Giralt-Miracle la millor opció és dur a terme el que preveu el PGM, és a dir, construir un passeig des de la façana de la Glòria fins a l'avinguda Diagonal, ja sigui en l'opció que es planteja en l'estudi encarregat per l'Ajuntament en una avinguda de 60 metres d'amplada o bé una mica més estret, prenent com a punt de partida el passatge de la Font.

MIQUEL COROMINAS

"Una expropiació de 680 habitatges"

Al llibre *Plans molt especials*, Miquel Corominas, arquitecte, urbanista i professor del departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la UPC, va abordar com podria executar-se el passeig que Gaudí va idear per a la façana de la Glòria. Segons la seva opinió,

Què cal fer amb la Sagrada Família?

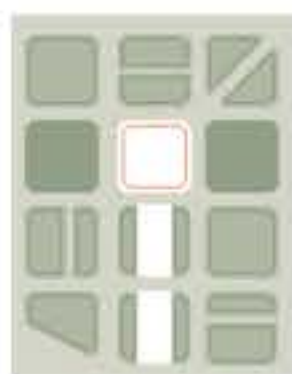
L'ENQUESTA DE 'LA VANGUARDIA'

La pàgina web va incorporar abans d'ahir una enquesta en la qual es preguntava als lectors quina de les vuit opcions preferia. Fins ahir a les 19.30 h havien votat 4.483 persones

1. Pla vigent

Franja de 60 m d'amplada, de Mallorca a Aragó, que pot ser zona verda

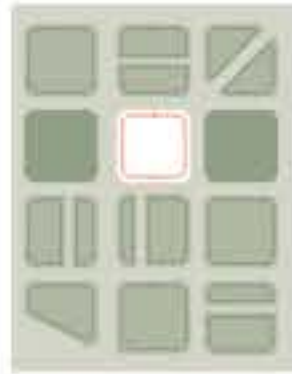
4%

2. Tal com està

Aquesta opció suggereix deixar el perímetre com ara, sense enderrocs

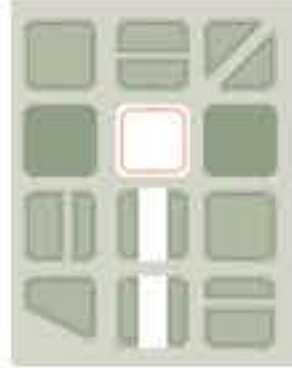
7%

3. Passadís estret

El passadís del projecte vigent, però més estret i amb un menor impacte

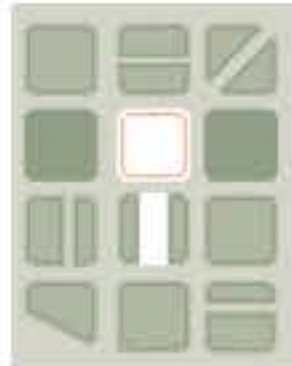
1%

4. Passadís curt

Aquesta opció preveu que el passadís central acabi al carrer València

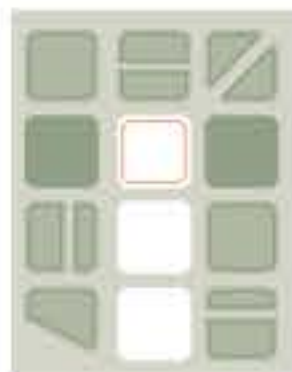
1%

5. Gran rambla

Un gran passeig que implicaria fer caure tots els habitatges fins a Aragó

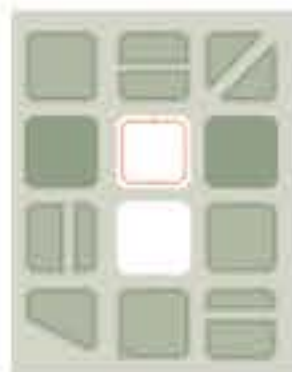
34%

6. Plaça

Proposa alliberar l'espai d'una illa de cases fins al carrer València

3%

7. Estrella

El projecte original de Gaudí va rebre el nombre més elevat de vots

48%

8. Variació

Aquesta proposta simplifica el traçat de l'estrella de Gaudí

2%

la proposta de l'arquitecte de la Sagrada Família és la d'una plaça davant el portal de la Glòria molt més gran que la que reflecteix el PGM. "Les façanes posteriors dels habitatges són domèstiques i requeriria una doble actuació per donar-los un caràcter més noble", assegura. Per això, considera necessari expropiar totalment les dues illes de cases. Però va més enllà i també proposa enderrocar una franja estreta dels habitatges que són davant la plaça de Gaudí per aportar més visibilitat a la basílica. "Suposaria expropiar un total de 680 pisos amb una indemnització que podria arribar als 250 milions d'euros", explica. Per abaratir l'operació aposta per una solució que assegura que l'Ajuntament ja ha aplicat en altres expropiacions i que es recull en un llibre escrit als vuitanta. "Traslladar edificació a altres punts de l'Eixample, com la plaça de les Glòries, per realotjar els veïns afectats deixaria l'ope-

ració en tan sols uns 80 milions d'euros". El patronat s'hauria de fer càrrec del realotjament d'aquests veïns i l'Ajuntament, de la urbanització de l'espai resultant.

CARLOS FERRATER

"Un pla per construir ciutat i prioritzar els veïns"

"La millor opció és respectar el PGM i construir un eix de 60 metres d'amplada a través d'un projecte que prioritzi, sobretot, la vida de barri". Aquesta és la proposta de l'arquitecte i president del Consell Consultiu d'Hàbitat Urbà, Carlos Ferrater, que considera que l'espai que quedaria soterrat –el passeig que arribi a la Diagonal hauria de ser elevat– s'aprofita per instal·lar activitat vinculada a la Sagrada Família i al turisme. Afegeix que la part superior s'hauria de pensar des de la perspectiva de barri amb comerç de proximitat a les plantes

baixes. "El pla permetria construir ciutat, i prioritzar així la vida dels veïns", assegura. D'aquesta manera, considera que es podria evitar que el barri acabi pres pels turistes i es converteixi en un "parc temàtic". També destaca que qui es faci responsable de les expropiacions haurà de ser "generós".

MIQUEL ESPINET

"La solució requereix valor i compromís amb la ciutat"

Segons el president de Foment de les Arts i el Disseny (FAD), Miquel Espinet, l'entorn de la Sagrada Família és com la peanya d'una gran escultura. Una sosté l'altra, però segons la seva opinió, aquesta peanya, a més de ser incompleta, no aconsegueix sostenir el temple. "Li falta superfície de contacte i dimensió social", assegura. En aquest sentit, considera que per integrar l'entorn i el temple "cal valor i compromís amb la ciutat". Sobre les diferents opcions que proposa l'estudi encarregat per l'Ajuntament, pensa que totes presenten problemes. I aquí rau la dificultat per resoldre l'exterior del temple. Planteja, per tant, que el més lògic és tirar a terra l'illa del carrer Mallorca que és just davant del temple, de manera que la Sagrada Família estigui envoltada per tres grans espais lliures. Al subsòl, proposa d'ubicar un "aparcament enorme, a fi d'alliberar parcialment els veïns de les molèsties viàries".

DANIEL MÒDOL

"És un error pensar el temple com el centre d'alguna cosa"

"Les urgències les genera per la sobrepressió turística en l'àmbit

Una de les cantonades de la basílica, al carrer Mallorca

PODEU CONTINUAR PARTICIPANT EN L'ENQUESTA A www.lavanguardia.com

de la mobilitat", diu l'arquitecte, urbanista i professor del departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la UPC, Daniel Mòdol. Segons la seva opinió, és el moment de buscar estratègies perquè, en el futur, aquest espai no sigui només d'ús turístic, pensant sempre des de la perspectiva de barri i ciutat. Mòdol opina que planificar el perímetre amb la plaça estrellada no té sentit. "No podem projectar la ciutat com es feia al segle XIX i adequar tot un espai perquè un únic edifici tingui visibilitat". Segons el seu parer, "el problema és pensar que la Sagrada Família és el centre d'alguna cosa".

JULI CAPELLA

"La pressió turística no pot condicionar la solució"

L'arquitecte Juli Capella diu que no s'imagina Antoni Gaudí batallant contra els veïns de l'Eixample. Per això, explica que no es pot frivoltzar amb el projecte per a l'entorn del temple perquè l'important en aquest tema són les persones. "S'haurà de compensar degudament i ser molt generosos", diu Capella. Alhora, reconeix que Gaudí "volia la visualització de la seva obra com vol tot arquitecte, encara que també és cert que un edifici singular requereix un entorn singular", sosté. Capella utilitza un simil gaudinià per definir la Sagrada Família i la compara amb "un arbre en una ciutat, que crea conflicte, creix, trenca el paviment... i al qual, finalment, se li ha de buscar una solució no condicionada per la urgència", en aquest cas turística. Per tot això, demana calma per idear la planificació més adequada i beneficiosa per als veïns, sense presses.●

MAITE CRUZ

Sessió fotogràfica protagonitzada per Golfo ahir al migdia, amb la Sagrada Família com a teló de fons

Cuidar el temple i la ciutat

ANÀLISI

Llàtzer Moix

La idea de fer caure blocs de cases per afavorir la visió d'un edifici monumental s'ha de considerar extraordinària, en el sentit que molt poques vegades estarà justificada. El temple de la Sagrada Família, dissenyat per Antoni Gaudí, és certament extraordinari: 3,2 milions de persones el van visitar el 2013, cosa que en ratifica la condició de gran atracció turística en una Barcelona cada dia més turísticodepenent. Però, com és natural, qualsevol proposta per emprendre algun d'aquests enderrocs ha de satisfer, de manera simultània, els interessos de l'edifici i els de la ciutat on s'insereix. Tota solució que no consideri aquests dos objectius serà dolenta, per més singular que sigui l'edifici que es vulgui realçar.

Exposada aquesta premissa, recordarem que la construcció de la Sagrada Família s'acabarà, segons les previsions, el 2026, any del centenari de la mort de Gaudí. És comprensible, per tant, que ara es comenci a plantejar la manera de d'urbanitzar més bé l'entorn del temple, amb la finalitat de resoldre qüestions pendents com són la perspectiva de la façana de la Glòria (que serà la principal), l'accés gràcies a una gran escalinata prevista per Gaudí davant aquesta façana, la gestió del trànsit rodut i de vianants que genera l'allau turística, etcètera.

L'estudi encarregat per l'Ajuntament a Massip-Bosch Arquitectes (autors, entre altres obres, de la torre de Telefónica de l'àrea del Fòrum) per trobar la millor solució inclou vuit propostes. Però en realitat es tracta de tres idees, dues de les quals amb diverses variacions. La primera de les tres idees genèriques consisteix a no fer res. Hi ha cinc propostes més que postulen l'obertura d'un gran saló urbà davant la façana de la Glòria, al qual es donen diverses amplades i longituds, i en algun cas es prolonga fins a la Diagonal després d'enderrocar dues illes. Dues propostes més, basant-se en

És comprensible començar a plantejar ara com aconseguir urbanitzar més bé l'entorn del temple

una planta original de Gaudí, en forma d'estrella de quatre puntes, prioritzen les visuals obliqües i conviden a contemplar el temple no de cara sinó de manera que se'n puguin veure alhora dues façanes.

La idea número u té un atractiu important en temps de crisi: és la més barata. I té diversos inconvenients: no permet acabar l'accés principal com ho va idear Gaudí, no resol els problemes generats per la gran massa de visitants i deixa el temple encaixonat en la trama urbana, per més que ja tingui a banda i

banda les places de la Sagrada Família i de Gaudí davant les façanes de la Passió i del Naixement, respectivament.

Les propostes de la dos a la sis van en sintonia amb el Pla General Metropolità vigent. Entre aquestes, les que són espacialment més generoses donarien molt aire a un temple que ja és gegantí i que, un cop acabat, encara ho serà més, perquè gairebé doblarà l'altura actual. A l'altre costat de la balança, és obvi que com més ambiciós sigui el programa d'expropiacions i demolicions, i per tant més costosos els reallotjaments, més dificultats econòmiques i legals caldrà superar.

La proposta set té l'avantatge de respectar el traçat original gaudinià, cosa que permetria unes visions més dinàmiques del temple i, malgrat que els quatre braços de l'estrella van més enllà de les illes sobre les quals volen, no hauria d'entorpir el trànsit de l'Eixample. El inconvenient és que obligaria a fer més enderrocs, amb totes les complicacions de gestió i econòmiques que això comporta. Potser per aquest motiu, la proposta número vuit elimina un dels braços de l'estrella i redueix la quantitat de demolicions sense necessitat d'alterar conceptualment el disseny original.

La Sagrada Família, durant dècades repudiada per la *intelligentsia* arquitectònica local, que clamava per aturar-ne la construcció, ara gaudeix d'un nou estatus ciutadà. Fins i tot antics detractors s'han convertit en admiradors després de

concloure la nau central. Convé, doncs, anar pensant què s'ha de fer tot al voltant quan estigui acabada. Però potser és aviat per inclinar-se per alguna de les solucions esbossades. El cor apunta cap a les idees originals de Gaudí, perquè va acreditar àmpliament el seu geni creatiu i, també, perquè introduirien un factor dinàmic i disruptiu a la quadrícula de l'Eixample, que podria ser benvingut sempre que no portés problemes funcionals. Però el cap, amb risc i tot d'apostar per una solució d'ortogonalitat escassament gaudiniana, més adotenada, s'inclina potser per la idea d'obrir un gran saló davant la fa-

Qualsevol proposta d'enderroc ha de satisfer els interessos de l'edifici i els del barri on s'insereix

çana de la Glòria, que permeti apreciar adequadament la Sagrada Família en tota l'enorme dimensió final; sobretot si això passa en una ciutat amb més zones de vianants.

En qualsevol cas, aquesta iniciativa només prendria legitimitat si la ciutadania considerés raonable i prioritari abordar-la. Ara mateix potser quedaria curta de suport. Però cal esperar que el 2026 la conjuntura hagi progressat prou per veure la iniciativa amb més bons ulls: es va dir al seu dia que la crisi duraria deu anys, no vint.●

MAITE CRUZ

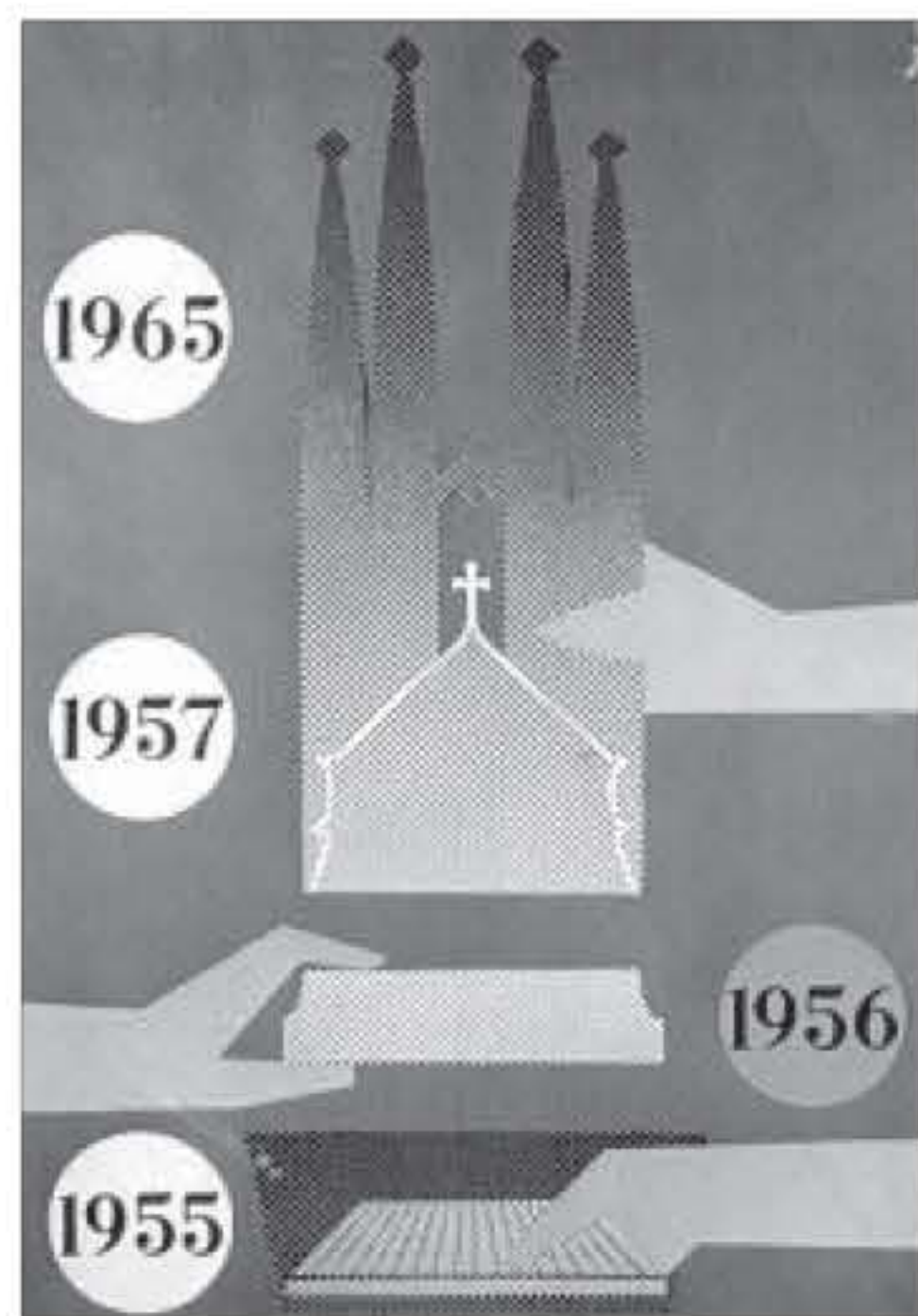
PATRIMONI

Avui la qüestió és com urbanitzar l'entorn de la Sagrada Família; el 1965, la pregunta era si tenia sentit continuar les obres

El temple de les polèmiques

CARLOS PÉREZ DE ROZAS / ARXIU

ARXIU LA VANGUARDIA

Finançament popular. Cartell de la col·lecta per a les obres del temple del 1965, que va recaptar uns 3 milions de pessetes, i acte religiós l'any anterior

capçalava el degà del Col·legi d'Arquitectes, Antoni de Moragas, el president del FAD, Alfons Serrahima, i el director de l'Escola d'Arquitectura, Roberto Terrades. I a continuació Le Corbusier, Coderch, Bohigas, Bofill, Miró, Tàpies, Cela, Espriu, Brosa, Gil de Biedma...

La carta suggeria obrir una "llarga discussió" sobre què calia fer amb la Sagrada Família. I, tot i que no pretenia imposar cap solució a priori, apuntava alguna opció, com la de "convertir la gran esplanada en un temple a l'aire lliure, deixant la façana i l'absis com un monumental retaule". Va ser aquell el punt d'inici d'un debat que va tenir a les pàgines de

Personalitats com Le Corbusier, Bofill, Bohigas, Tàpies, Cela, o Espriu criticaven el curs de les obres

La Vanguardia el seu principal escenari. No obstant això, la reivindicació d'aquell centenar d'intel·lectuals va acabar en no res. Va caldre esperar a començaments dels noranta, en una atmosfera política, social i religiosa molt diferent a la d'un quart de segle abans, però en qualsevol cas prèvia al descobriment de la Sagrada Família pel turisme de masses, perquè la polèmica entorn de les obres del temple ressuscités arran de la controvertida intervenció de l'escultor Josep Maria Subirachs a la façana de la Passió. Avui, tothom dona per fet que, atès que les obres ja estan molt avançades i tenint en compte el ritme amb què es fan, no té sentit no acabar el temple. Les qüestions, ara, són unes altres: quina és la solució urbanística més oportuna i, sobretot, de quina manera s'afronta el procés d'expropiacions que requerirà la recta final de la construcció de la basílica.

RAMON SUÑÉ
Barcelona

La relació d'amor-odi que els barcelonins han mantingut amb la Sagrada Família des que, el 19 de març del 1882, van començar les obres del temple han desencadenat, al llarg d'aquests més de 130 anys d'història, enceses polèmiques sobre la conveniència o no d'acabar la creació iniciada per Antoni Gaudí. Avui, la construcció de la basílica, ben alimentada pels elevats ingressos que rep el que és l'atractiu turístic més visitat d'Espanya, avança a tan bon ritme que ja a ningú no li passa pel cap deixar inacabat l'edifici més conegut mundialment de la ciutat. Quan ja s'entreveu el que fa un parell de dècades semblava impossible, ja no es parla de la coronació de les torres, sinó que comença a plantejar-se la necessitat de decidir l'actuació urbanística en l'entorn. La consagració d'aquesta catedral del tercer mil·lenni pel papa Benet XVI, fa tres anys, i l'impacte que les imatges de l'interior de l'església van tenir a moltes retines, van vèncer les resistències dels últims mohicans de la inconclusió. Però les coses no sempre han estat així.

El 1965 un centenar d'arquitectes, preveres, intel·lectuals, escriptors i artistes, alguns dels

quals autèntiques celebritats, van inaugurar el més intens debat que s'ha viscut en aquesta ciutat i fora entorn de les obres de la Sagrada Família. En una carta publicada a *La Vanguardia* el 9 de gener d'aquell any, els signants argumentaven les raons per les quals, segons el seu parer, no tenia sentit continuar la construcció del temple, almenys en la direcció presa en aquella època. Apuntaven, en primer lloc, que "urbanísticament i socialment un gran

temple és inoperant" i que "per a l'acció pastoral de la ciutat es necessiten parròquies i no grans temples". Afegien que "un gran temple expiatori de tot un poble és una idea fora d'època".

Però, sens dubte, el punt fort de l'argumentació partia d'una pregunta: "Es pot acabar sense l'arquitecte que el va concebre?". "Gaudí -apuntaven els signants- tenia de l'arquitectura un concepte tan viu que creava la seva obra diàriament a impulsos desorde-

nats, amb uns plànols previs que servien a penes d'apunts". Afegien que "no es pot continuar la Sagrada Família de Gaudí perquè no hi ha plànols i tot el que es faci són improvisacions". I conclouien que "acabar un edifici sense l'arquitecte que el va idear és molt difícil, però si es vol acabar segons el seu mateix projecte i d'aquest projecte no queden plànols, ja és un intent ple de vaguetats".

La llista dels que subscriuen aquella carta impressiona. L'en-

L'estrella de Gaudí

ANÀLISI

Lluís Permanyer

La solució estrellada de Gaudí sembla que és la més popular, en una enquesta improvisada i sense valor científic. No m'estranya, ja que està relacionada amb l'arquitecte, a més d'aparèixer com la més vistosa i la que més beneficia la millor contemplació de l'edifici. Importa, però, situar-la en el seu origen per a així fixar-ne el preu just.

El plànol de visuals va ser traçat per Gaudí per oposar-se

al pla d'Enllaços projectat el 1905 per l'urbanista Léon Jaussely; patrocinat per la Lliga, buscava trencar la monotonia ortogonal del pla Cerdà. I ho va idear l'arquitecte quan l'entorn de la Sagrada Família era encara un solar enorme, la qual cosa afavoria permetre's aquest tipus d'alegries.

I es tracta de les mateixes alegries que deliberadament es va prendre a més Gaudí a l'hora de crear l'accés al pòrtic de la Glòria, l'entrada principal del temple. Es pot sospitar que, vistos els camps que originàriament envoltaven l'illa en la qual va començar la cons-

trucció de la Sagrada Família, l'arquitecte es va atribuir tanta llicència que "va sortir del solar i va desbordar totes les ordenances i totes les lleis de la propietat". El paràgraf posat entre cometes cita un text escrit pel gens sospitos Joan Bassegoda Nonell. Una actitud com aquesta era coherent amb el seu tarannà, un orgull desmesurat que l'indueïa a menysprear les regles de la convivència urbanística, tal com va exhibir a la casa Milà, per esmentar només un exemple.

No em sorprèn que, en un plànol d'alineacions, aprovat per l'Ajuntament el 29 de ge-

ner del 1925, es refutés la pretensió gaudiniana de construir una escala davant la façana de la Glòria. No s'ha d'oblidar que, a conseqüència del desnivell, implica fer un pont sobre el carrer Mallorca, una cosa insòlita en tot l'Eixample.

La solució estrellada hauria de ser desestimada. Pel que fa a les altres, la paraula la té l'Ajuntament, ja que ningú més no hi ha de ficar cullerada a l'hora de decidir la solució urbanística d'aquest enclavament sensible i conflictiu. Això no exclou que tingui en compte els veïns afectats per l'eventual expropiació i que negociï la substancial aportació econòmica que haurà de correspondre al Patronat de la Sagrada Família.

PODEU CONTINUAR PARTICIPANT EN L'ENQUESTA A www.lavanguardia.com